

Резюме на проект по Фонд „Наука“ № 20018 – Конкурсна сесия 2020:
„Актуални тенденции и професионален стрес във фармацевтичното
обслужване“

Ръководител: Доц. маг. фарм. Анна Христова Тодорова, дф

Целта на проекта е да се анализира съвременния обхват на дейност на фармацевтичната професия, свързания професионален стрес и факторите, които го повлияват.

За постигане на целта се поставиха следните **задачи**:

1. Да се проучат спецификите при организацията на професионалната среда и предизвикателствата пред фармацевтите, работещи в аптеки за обслужване на населението.
2. Да се проучат трудностите и предизвикателствата в работата на фармацевтите в условията на пандемия от Ковид - 19.
3. Да се проучат обществените нагласи и очаквания към фармацевтите, като най-достъпни здравни специалисти по време на пандемията от Covid-19.
4. Да се изследва нивото на професионален стрес при фармацевтите, практикуващи в аптеки за обслужване на населението.
5. Да се проучат факторите повлияващи появата на бърнаут сред фармацевтите.
6. Да се изследват взаимовръзките между бърнаут при фармацевтите и оказваните от тях фармацевтични грижи.
7. Да се проучи удовлетвореността от работната среда сред изследваните фармацевти.
8. Да се разработят насоки за идентифициране на проявите на професионалния стрес при фармацевтите и препоръки за справяне.

Материали и методи: Проучването се проведе в аптеки в гр. Варна. Използвана е пряка анонимна анкета сред практикуващи фармацевти и сред посетителите в аптека. Оценката на бърнаут сред фармацевтите се осъществи с помощта на валидиран инструмент Maslah Burnout Inventory. Резултатите са обработени с помощта на социологически и статистически методи.

Конкретни **резултати** във връзка с проучването:

1. Направен е задълбочен теоретичен анализ на ролята на фармацевта в съвременното общество и са определени предизвикателствата, пред които е поставен фармацевтът в България, изпълнявайки служебните си задължения.

2. Изследвани са нагласите на фармацевтите да работят в денонощни аптеки и малки населени места, което е важно за достъпа на населението до лекарства и разкриване на аптеки в тези райони.
3. Анализирани са затрудненията в работната среда на фармацевтите, практикуващи в аптеки за обслужване на населението по време на пандемията от Ковид-19.
4. Анализирана е ролята на фармацевта като източник на здравна информация от гледна точка на пациента по време на пандемията от Ковид-19.
5. Изведена е ролята на фармацевта за противодействие на инфодемията, повишаване здравната култура на обществото и подпомагане рационалната лекарствена употреба.
6. Изследвано е нивото на професионално прегаряне сред практикуващи в аптеки фармацевти, основните индивидуални фактори и факторите на работна среда, които го повлияват.
7. Анализирана е връзката между нивото на професионално прегаряне и мотивацията на фармацевтите за оказване на фармацевтични грижи и качество им.
8. Разработената информационна брошура за причините за възникване на професионално прегаряне и начини за превенция ще бъде в полза на практикуващите фармацевти с цел превенция на бърнаут.

Резултатите от настоящия проект послужиха за разработване на дисертационния труд на участващия в екипа редовен докторант - ас. маг. фарм. Мария Миткова Иванова.

Приноси с теоретично-познавателен характер:

1. Направен е задълбочен теоретичен анализ на ролята на фармацевта в съвременното общество и са определени предизвикателствата, пред които е поставен фармацевтът в България, изпълнявайки служебните си задължения.
2. Анализирани са затрудненията в работната среда на фармацевтите, практикуващи в аптеки за обслужване на населението по време на пандемията от Ковид-19.
3. За първи път са изследвани основните индивидуални фактори и факторите на работна среда, повлияващи нивото на професионално прегаряне при фармацевтите.
4. За първи път са изследвани нагласите на фармацевтите да работят в денонощни аптеки и малки населени места, което е важно за достъпа на населението до лекарства и разкриване на аптеки в тези райони.

Приноси с практико-приложен характер:

1. Очертаните фактори за бърнаут сред фармацевтите могат да послужат за рационализиране на процеса на администриране и обработка на документация в аптеките и освобождаване на ресурс за ефективно провеждане на фармацевтични грижи.
2. Изведена е ролята на фармацевта за противодействие на инфодемията, повишаване здравната култура на обществото и подпомагане рационалната лекарствена употреба.
3. Разработената информационна брошура за причините за възникване на професионално прегаряне и начини за превенция ще бъде в полза на практикуващите фармацевти с цел превенция на бърнаут.